

Z OBSAHU	Nepřátele za podnož ti k nohám položím. O Kristově druhém příchodu	04
	Roráty sborů z Boru. O Adventu, rorátech a plesání Bohu	06
	Pižeňský hřebíček do rakve. Zamyšlení nad úpadkem české vzdělanosti	11
	Nesmíme nastavovat tvář našich bližních. O etice válečného konfliktu	13

TRADICE OTCŮ

Z „Katechezí“ svatého biskupa Cyrila Jeruzalémského (kolem 315–386)

Zvěstujeme Kristův příchod, a to ne pouze jeden, nýbrž i druhý, který bude mnohem slavnější, než byl ten první. První totiž byl poznamenán utrpením, druhý bude ozdoben diadémem Božího království. [...] Stejně jako při prvním příchodu, také při druhém, spěchající s anděly vstříc Pánu, volejme znovu v úctě: *Požehnaný, který přichází ve jménu Páně.* [...]

O obojím příchodu mluví prorok Malachiáš: *A náhle přijde do svého chrámu Pán, jehož vy hledáte; hle, jeden příchod.*

A znovu říká o druhém příchodu: *Zde je posel smlouvy, po němž toužíte. Hle přijde všemohoucí Hospodin. Kdo však snese den jeho příchodu, kdo obstojí, až se objeví? Vždyť je jako oheň, kterým se taví, jako rostlina valchářů! Usadí se, aby tavil a čistil.*

Také Pavel má na mysli ony dva příchody, když píše Titovi tato slova: *Projevila se Boží dobrota, která přináší spásu všem lidem. Vede nás k tomu, abychom se odřekli bezbožného života i světských žádostí a žili v tomto nynějším věku rozvázně, spravedlivě a zbožně a přitom očekávali v blažené naději slavný příchod našeho velikého Boha a spasitele Ježíše Krista. Vidiš tedy, jak mluví o prvním příchodu, za nějž vzdává dík, i o druhém, který očekáváme?*

Proto se obsah víry, kterou vyznáváme, až do nynějška předává tak, abychom věřili v toho, který vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce a přijde ve slávě soudit živé i mrtvé a jehož království bude bez konce.

Přijde tedy náš Pán Ježíš Kristus z nebe. Přijde ve slávě na konci tohoto světa, v poslední den. Nastane konec tohoto světa a tento stvořený svět bude zase učiněn novým.

Foto: alumnus.temesse.edu

Čas daný nám v Adventu

Za zpěvu Rorátů vstříc Věčnému

Otevřu Noviny, rozhlédnu se dokola po Reklamách a hle: Stáňa a Vláška hrají vesele Škatulatabatulata, na Vánočních večírcích bank se od začátku Listopádu plká o tom, že se Santaklaus už přejedl a jak to udělat, aby Ježíšek vydělával, Hloupost s Vychytralostí se snoubí jedna radost, tak dost! Šófar je Šófar, Vídeň je Vídeň, Svět je Svět, tak obracím v dlaních poslední minci a hledám, co je na ní napsáno, abych věděl, kterému hladu – Těla či Ducha – ten večerní rohlík kupuju. Vozíkář ani Berličkář neprojdou skulinou chodníku, dopravní značky už úží cestu, chodníky nejsou pro chodce. Že ne Velbloud, ale Lano neprojde uchem Jehly už vím, tak jak, safra, přežít?

Vím, nepřezijeme, umřeme, jak jsme nedávno znovu v „Tanci Smrti“ dostali naservírováno s „Dušičkami“. Skepse ze Sepse, ze Psot. Nechat sebou lomcovat Vztekem? Ne. Proč? Kolotání jak už u Komenského, otvírám „Labyrinth“ a znovu a znovu čtu úchvatnou kapitolu o sobě samém – o ušmudlaném okénku

tam někde nahoře, pod stropem, o polámaných křídlech i šprušlích Řebříků, znovu brečím radostí.

To dělá ten Příchod-Advent. První, Druhý, Třetí... Zpíváme v Rorátech přece „Čtvero příští svědčí“? Přichystat se, urovnat cesty, utiřit hlavně strachy, to je Čas daný nám v Adventu. Jako Muzikant mám k těmhle důležitým věcem blíže než Theolog, protože Pána Boha nemusím „nazývat“, stačí vzývat, pozvat. Některým věcem na kloub tady „dole“ nikdy nepřijdeme, to jen pouhá Víra (ovšem s Nadějí a Láskou) unese i tenhle Sisyfovský náklad Světa. Velká První Písmena – malé střelné Modlitby zažloutlých zpěvníků – upozorňují i nás na cosi ohromně důležitého: na Čas.

Muzika se svou pomíjivostí paradoxně (to se ke křesťanství docela hodí...) ukazuje ke všemu Věčnému. Je nejlepším ztvárněním Času, v Prostoru se mihne jen tam a v Echu tam a sem, hned zas utíká pryč.

Dokončení na str. 2

Foto: necyklopedie.wikia.com

Papež o studiu a modlitbě

V promluvě k učitelům a studentům římských katolických univerzit řekl papež, že člověk se musí otevřít moudrosti evangelia, a to zvláště ve společnosti, jejíž poznání je stále specializovanější a segregovanější.

Studium posvátných věd nelze nikdy oddělit od modlitby a kontemplace, řekl papež. Zdůraznil také nutnost dialogu se sekulární kulturou, s různými vědeckými přístupy a různými oblastmi poznání.

Dnes je ve světě přes 1300 katolických univerzit.

H2O news

Dokončení ze str. 1

Je universální Řečí, Řečištěm Obrazů („...a bez podobenství k nim nemluvil...“), ta skutečná, živá Muzika, ne nahrávky. Ale přesto právě nahrávka může být milá, může sloužit, pomoci, ovšem jen s Nadějí a Láskou.

Je-li ještě nějaký Národ Čechů, pak jeho nejvlastnějším adventním hudebním výrazem jsou Roráty, starodávné zpěvy ve 14. století nadané Otcem Vlasti Karlem IV. (+29. 11.!), utrakvisty ve století 15. přeložené do češtiny, humanisty ve století 16. doplněné dalšími písněmi, manýristy v 17. doplněny kodifikovaným průvodem varhan, v 18. hýčkane, v 19. vytištěny pro kostelní „lid dole“ a ve 20. skoro zapomenuty... Zpívat Roráty je návod, jakás „Ariadny Nitička“, kterou se můžeme vymotat k ušmudlanému okénku tam někde nahoře...

Michael Pospíšil

Kosovo: opat o ničení kostelů a klášterů

Umělecké, náboženské a kulturní křesťanské památky Kosova patří na seznam ohrožených památek, řekl pravoslavný opat kláštera *Visoki Decani* biskup Teodosije Sibalic na tiskové konferenci v italském parlamentu.

Opatovu návštěvu zorganizovalo sdružení *Zachraňte kláštery*, italská skupina expertů, kteří se snaží bránit historická a náboženská místa se zvláštním zřetelem ke křesťanským památkám v krizových oblastech.

Opat řekl, že konec občanské války a mírové síly NATO „nepřinesly pravoslavné komunitě pravý mír a svobodu“. „Není přehnané říci, že pro nás Kosovo představuje druhou Svatou zemi, jakýsi srbský Jeruzalém,“ vysvětlil. Upozornil, že od konce války bylo v Kosovu zničeno asi 150 kostelů a klášterů.

„Geograficky je Kosovo částí Evropy, ale je těžké si představit jeho evropskou budoucnost, pokud bude pokračovat porušování náboženských, občanských a lidských práv pravoslavných křesťanů,“ pokračoval. „Albánci za války hodně trpěli, ale pomsta na pravoslavných nyní prodlužuje nenávisť a zlobu,“ řekl dále.

„Evropské země musejí důrazněji trvat na respektu k zákonu a pořádku: musejí dát najevo, že dodržování demokratických standardů je hlavním kritériem pro jejich politickou podporu,“ požadoval opat. „Potřebujeme návrat vyhnaných, obnovu domovů a ochranu bohoslužebných míst“. „Jedinou cestou k dosažení politické stability regionu je smlouva mezi Bělehradem a Prištinou, založená na respektu k mezinárodním úmluvám a právu občanů na občanské, lidské a náboženské svobody“.

Zenit

Rusko vzpomíná na oběti komunismu

Dne 29. října se na náměstí před věznicí Lubjanka, před památným kamenem ze Solovek, konal každoroční den památky obětí komunismu. Slavnost uspořádala společnost *Memorial*; její člen Alexej Makarov řekl: Snažíme se vzpomenout na všechny oběti, i když jich byly miliony. Téhož dne se konala vzpomínka i na střelnici Butovo u Moskvy, kde KGB zabíjela a pak i pohřbívala oběti své politické represe.

Xenia Ljubimova, která o Butovu napsala knihu, řekla: „Když jsem začala pracovat s dokumenty a přepisovat seznam zastřelených, byla jsem překvapena, jak velký počet z nich činí kněží.“

Za 15 let, kdy byla střelnice používána, zde zahynul asi 1000 kněží, řeholníků a věřících, kteří obětovali svůj život za víru. Ze všech mučedníků a vyznavačů ruské pravoslavné církve zde bylo popraveno 215 osob.

H2O news

Pro evangelizaci nepotřebujeme kněze – šoumeny

Komunikace je jádrem kněžského úřadu, ale nová evangelizace nepotřebuje kněze jako televizní šoumeny. To jsou dva závěry studijního dne *Komunikace a kněžské poslání*, pořádaného na Papežské univerzitě Svatého Kříže.

Sekretář Kongregace pro klérus arcibiskup Mauro Piacenza řekl: „Komunikace má posilovat společenství Církve, jinak se stane platformou pro jednotlivce, kteří se chtějí předvádět, ... nebo, co je ještě horší, způsobuje rozdělení věřících.“ Arcibiskup varoval kněze, aby v médiích neimprovizovali. Jejich poselstvím má být „2000 let společenství víry“, a toto poselství lze předávat „pouze prostřednictvím vlastní zkušenosti a vnitřního života“.

Zenit

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Karnataka: letos bylo zničeno 56 kostelů

Za letošní rok bylo v indickém státě Karnataka zničeno 56 křesťanských kostelů. Sajan George, předseda *Globální rady indických křesťanů*, řekl, že „protikřesťanské incidenty v Karnatace a dalších státech, kde vládne strana *Bharatiya Janata*, narůstají; důvodem je rostoucí náboženská netolerance“.

„Vláda nekoná svou povinnost: nechrání křesťanské menšiny a nedrží na uzdě hinduistické radikály,“ řekl George. „Těm dává najevo, že si mohou dovolit cokoli, aniž by proti nim zasáhla spravedlnost.“ Protikřesťanské násilí v Indii zuří zejména v posledních dvou letech: stát Orissa zasáhla zvláště silná vlna v roce 2008.

Radikální hinduisté tvrdí, že křesťané nutí lidi ke konverzím, ale křesťané namítají, že jejich sociální služby prostě přitahují lidi k víře. V červnu se v Mumbai konal křesťansko-hinduistický summit, který podle předsedy Papežské rady pro mezináboženský dialog otevřel novou kapitolu vzájemných vztahů; předseda nicméně připustil, že za dialog jsou odpovědné především místní komunity.

V říjnu kardinál Oswald Gracias, mumbajský arcibiskup, mluvil o „strachu z konverzí“ v indické společnosti a o tom, že některé státní úřady chtějí zavést zákony proti konverzím. Zdůraznil, že pokud by některé konverze byly „nucené“, nemají pro Církev žádný význam: „Pro křesťany je konverze především proměna srdce,“ řekl.

Zenit

Pravoslavní znepokojeni z nařízení o křížích

Hieronimos II., hlava řecké pravoslavné církve, se chystá svolat mimořádný synod, který by určil strategii boje proti rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, jež zakazuje kříže ve školách jakožto porušení lidských práv. I většina mají svá práva, řekl. Hieronimos II. vyzval katolíky, aby bojovali proti ohrožení křesťanských symbolů a proti soudcům, kteří ignorují úlohu křesťanství při utváření evropské identity.

I v Řecku některé skupiny požadují, aby opatření proti křížům platilo ve všech evropských zemích. Pravoslavný biskup Anthimos ze Soluně však vyjádřil naději, že se vláda postaví proti jakémukoli ustanovení řeckých soudů nebo evropského dvora, jež by požadovalo odstranit kříže ze škol.

Biskup Nikolaos z Ftithia varoval, že mladí lidé brzy nebudou mít symbol, který by je chránil; ten by měl být nahrazen idoly socceru a pop-music.

Zenit

Mexiko: Církev proti organizovanému zločinu

Arcidiecéze Acapulco žádá Mexičany, aby se sjednotili v boji za vykořenění organizovaného zločinu. Mexičané mají za úkol obnovit společenskou strukturu, jež by měla bránit každodennímu násilí. Mexičtí biskupové připravují dokument o této metle. Diecéze Acapulco připravuje pastorační návrh, podle něhož se všichni mají spojit v úsilí o společenský mír. Mexická Církev je schopna vytvořit hnutí za mír ve společnosti, jež by spojilo všechny zainteresované: státní správu, občany a oběti, jež potřebují naši solidaritu, říká se v návrhu.

ACI prensa

Nové číslo časopisu *Studia theologica*

Vyšlo třetí letošní číslo časopisu *Studia theologica*, v průběžném číslování jde již o jeho 37. vydání. Začíná článkem o teologii stvoření a pokračuje rozбором svědectví apoštola Pavla o vzkříšení Ježíše Krista v 1. listu Korintánům. Další tři články se věnují moderním českým dějinám, a to druhému českobudějovickému biskupovi Mons. Vincentu Zapletalovi a likvidaci ženských řeholí za komunismu; poslední příspěvek zkoumá právní a pastorační důsledky formálního odpadu od katolické církve.

TS ČBK, www.studiatheologica.eu

Hnutí Pro život ČR, o.s. vás srdečně zve na setkání

Modlitbou k uzdravení společnosti

Co může Církev nabídnout současné společnosti bolestně zraněné umělými potraty?

Mons. Philip Reilly z newyorské diecéze Brooklyn se věnuje již přes 30 let pas-toraci lidí zasažených umělými potraty.

30. listopadu od 19 hodin v Klubu u Panny Marie Sněžné

Jungmannovo nám. 18, Praha 1 (klub se nachází při vstupu do Františkánské zahrady vlevo)

Hnutí Pro život ČR, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: info@prolife.cz

Hnutí Pro život ČR je občanským sdružením s cílem šířit a obnovovat úctu k lidskému životu od početí do přirozené smrti, především k životu nenarozených dětí, starých, postižených a nevléčitelně nemocných lidí.

Vietnamští dominikáni se rozrůstají

Dominikánský provinciál Vietnamu P. Josef Ngo Si Dinh řekl na setkání vietnamské provincie, že řád ve Vietnamu vzkvétá, počet bratří, mnišek, sester a laiků dominikánské rodiny podstatně vzrostl a odpovídá svým počtem jedné diecézi: má 150 bratří a počet mnišek a sester vzrostl na 200.

K růstu řádu přispívají hlavně laici, Třetí dominikánský řád, jichž je ve Vietnamu 103 tisíc. Příznivé klima vytváří dobrá spolupráce mezi dominikánskou rodinou a diecézní strukturou.

Dominikány lze ve Vietnamu vysledovat už v 17. století, kdy přišli první misionáři. Řád v následujících staletích rostl navzdory protikřesťanské perzekuci.

Když v roce 1975 zabrali Jižní Vietnam komunisté, obsadili všechny školy, sociální centra i formační domy a zahraniční členové byli vyhoštěni. Většina dominikánů byla domácího původu: ti museli přežít na místních farmách a přizpůsobit svůj životní styl tvrdým podmínkám. Mnozí zemřeli, někteří se vrátili ke svým rodinám. Navzdory obtížím začal řád znovu růst. Pomáhají mu zahraniční dominikánské rodiny i regionální vikariát v Kanadě.

CNA

Hans Memling, Poslední soud (1467–1471). Foto: cs.wikipedia.org

NEPŘÁTELE ZA PODNOŽ TI K NOHÁM POLOŽÍM

O Kristově druhém příchodu na konci života a na konci věků

Konec církevního roku a počáteční období Adventu prožívá putující Církev jako přípravu na druhý Kristův příchod: osobní, skrytý při osobním soudu v okamžiku smrti, a veřejný, eschatologický na konci věků. Zatímco lidé spojují s těmito „apokalypsami“ nepopsatelnou hrůzu, Kristus čeká, až mu jeho nepřátelé budou položeni k nohám. Vítězství už totiž bylo vybojováno Beránkovou krví.

Věčný Bože, ty jsi původce všeho dobra; vyslyš naše prosby a dej, ať služba tobě je naší stálou radostí, neboť opravdové štěstí člověka je v tom, že ti může celým svým životem sloužit. Skrze tvého Syna... (Vstupní modlitba 33. neděle v mezidobí)

Těmito slovy se Církev na přelomu církevního roku připravuje na slavení bohoslužby. Hovoří se zde o službě Bohu, která se odehrává u oltáře i mimo kostel. A ačkoli jsou zde rozdíly, přece obě služby patří k sobě a věříme, že člověka naplní štěstím a radostí.

Cena, kterou za nás Pán zaplatil

Vždyť cenu víry zná zpravidla méně ten, který ji právě dostal, než ten, kdo ji vyprosil. Svatý Augustin jistě od počátku chápal, že víra je velký dar. Mnohem více však velikost toho daru znala svatá Monika. Ona přece vyprosila obrácení syna tolika slzami. A co teprve náš Pán, který zaplatil za všechny svou Krví... Tak se na počátku dostává člověku něčeho, co si nezaslouží a ani si zasloužit nemůže. Oběti starozákonních kněží byly na ospravedlnění slabé. Jen Boží Syn

může člověka ospravedlnit a on to udělal jedinou obětí...

Z tohoto hlediska bychom řekli, že snaha o denní věrnost Pánu, o věrnost, která je spojena s něčím, co se nazývá křížem, dává člověku postupně pronikat do ceny, kterou Pán za nás zaplatil. Že se tak učíme hlouběji rozumět mši a naopak mše, kde prosíme, abychom se v síle Kristovy oběti sami stávali obětí úplnou a ustavičnou, má vliv na každodenní snahu zůstat Pánu věrný.

Když se totiž řekne oběť mše svaté – neboli nekrvavé zpřítomnění krvavé oběti

našeho Pána – není na první pohled zřejmé, co nás Pán prožil. Obsah slov prorokových: *Čas úzkosti, jaký nebyl od té doby, kdy povstaly národy, až do té doby, odkryváme v síle mše svaté postupně až do určité doby.* Je to typické pro konec církevního roku i pro právě nadcházející začátek adventu, že přináší čtení, v nichž se objevují tajemství, jež nelze znát z vlastní zkušenosti. Jsou to tajemství, jejichž místo je až na konci. Na konci dějin, na konci světa, na konci pozemského života, tam se nacházejí tajemství, na něž čekáme s Ježíšem. A zatímco my spojujeme s těmito věcmi spíše nepopsatelnou hrůzu, on, slovy Písma, *čeká, až mu budou jeho nepřátelé položeni k nohám jako podnož* (Žid 10,13; srov. Žl 109,1).

Závěrečná zkouška

Když se řekne apokalypsa, napadnou mne kromě poslední knihy Nového zákona ještě tři další apokalypsy. Je to především apokalypsa, kterou musel projít Ježíš. Krvavý pot, úzkost až k smrti, strašné utrpení, slova *Bože můj, proč jsi mne opustil*, dávají tušit, že Pán prošel strašnou zkouškou. Zkouškou, která čeká i Církev jako celek. Když apokalypsu zažila Hlava Círky, musí ji následovat i její tajemné tělo. To je ta druhá apokalypsa, kterou mám na mysli.

Katechismus katolické církve to přibližuje slovy: *Před Kristovým příchodem musí Církev projít závěrečnou zkouškou, která otřese vírou mnohých věřících... Církev vejde do slávy království jedině prostřednictvím těchto posledních velikonoč, v nichž bude následovat svého Pána v jeho smrti a vzkříšení. Království se tedy neuskuteční nějakým dějinným triumfem Círky, cestou vzestupného pokroku, nýbrž Božím vítězstvím nad posledním řáděním zla, po kterém jeho Nevěsta sestoupí z nebe. Boží vítězství nad vzpourou zla bude mít podobu posledního soudu, a to po závěrečném kosmickém otřesu celého světa.* (KKC 675, 677)

Soukromá apokalypsa

Není známo, která generace toto naplnění dějin zažije, zato je známo, že každý člověk musí sám něčím podobným projít během soukromé zkoušky či chcete-li apokalypsy, která se také nazývá smrtel-

ný zápas. Ptal jsem se jednoho umírajícího lékaře, co prožívá. Moc nemluvil, ale těch pár slov stačilo: *Prožívám apokalypsu.* Jakkoliv se umírání jednotlivých lidí od sebe viditelně nebo i neviditelně liší, bylo by naivní myslet si, že člověk na rozdíl od Círky by mohl vejít do nebe cestou vzestupného pokroku. I on čeká na Boží vítězství nad posledním řáděním zla. Čeká, až budou Ježíšovi jeho nepřátelé položeni k nohám jako podnož.

Apokalypsa Janova připomíná událost, která dost výrazně zasáhla a zasahuje do našich dějin: *I nastala válka v nebi: Michael a jeho andělé se postavili do boje s drakem; a drak bojoval i jeho andělé. Ale neměl síly a nebylo již pro něj místa v nebi. Ten veliký drak, starý had, který se nazývá ďábel a satan a svádí celou zemi, byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním. A slyšel jsem hlasité volání v nebi: „Nyní nastala spása, síla a království našeho Boha a moc jeho Pomazaného, neboť byl svržen žalobník na naše bratry, který na ně žaloval před Bohem dnem i nocí. A oni nad ním zvítězili krví Beránkovou a slovem svého svědectví, a nemilovali svůj život až k smrti. Proto se veselte nebesa a všichni, kdo v nich přebýváte! Běda zemi a moři, neboť ďábel k vám sestoupil s velkým hněvem, protože ví, že má jen málo času.* (Zj 12, 7–12)

Služba uprostřed boje

Máme co do činění se službou uprostřed boje, jenž se logicky stupňuje s blížícím se koncem. Vždyť satan ví, že má málo času. Je to boj padlých andělů proti Bohu, je to boj o lidské duše a není v lidských silách jím projít. Bez tohoto boje nelze dostatečně pochopit tajemství oběti Kristovy, krutost, s jakou byl umučen, smrtelný zápas člověka ani události, které jsou předpovídány na konec dějin. Na tento tajemný boj je nám dáno ke konci roku i v začátku adventu myslet stejně jako na skutečnost, že vyvolení Boží nejsou něčemu tak strašnému vydáváni, aby byli zničeni, ale aby se na nich ukázalo, jak Bůh zachraňuje, a aby hlouběji pronikli mši svatou, cenu, která byla za dar víry zaplacená. Člověka jímá hrůza. Je v pokušení zapomenout, že Kristus vidí celou věc jinak. Pán nebe a země čeká, až v našem smrtelném zápase stejně jako v závěrečném

boji Círky bude moci porazit svého odvěkého nepřítele, aby mu byl položen jako podnož k nohám.

Kristova oběť ať je nám oporou. Petr se zalekl, když o ní poprvé slyšel, ale byl napomenut, že satan jej svádí, aby dal přednost věcem lidským před božskými. Naopak je třeba brát na sebe denně kříž a učit se od Ježíše, neboť je tichý a pokorný srdcem. To má přinést nejen pokoj, ale také porozumění pro tajemné pravdy o posledních věcech, k nimž nás přivádí liturgie, liturgická čtení, cyklické slavení církevního roku, jakož i neznámý konec našich pozemských životů a konec světa. Amen.

fr. Irenej Šiklar OP
(mezititulky redakce)

Jan van Eyck, Gentský oltář (1432), detail
Foto: cs.wikipedia.org

Jsmo povoláni ke službě uprostřed boje, jenž se logicky stupňuje s blížícím se koncem. Nejsme však vydáváni utrpení, abychom byli zničeni, ale aby se na nás ukázalo, jak Bůh zachraňuje, a abychom hlouběji pronikli mši svatou, cenu, která byla zaplacená za dar víry.

Foto: www.urede.cz

RORÁTE aneb RADOSTNÉ ZPĚVY ADVENTNÍ (Unhošť)

Živá nahrávka ze setkání sborů plzeňské diecéze

10. 10. 2009 v Boru u Tachova

Zpívají sbory plzeňské diecéze pod vedením Michaela Pospíšila
Continuo: Miroslav Pšenička a Tomáš Karpíšek, Cink: Richard Šeda

Desátého října letošního roku proběhlo tradiční setkání chrámových sborů plzeňské diecéze, tentokrát v chrámu sv. Mikuláše v Boru u Tachova. Odpoledne vystoupily se svými programy jednotlivé sbory (nahrávky je možno najít na adrese <http://www.sdh.cz/bor09/>) a v podvečer pak zaznělo po nácviku, který netrval ani tak dlouho jako pásmo samo, společné vystoupení – roráty podle rorátníku z Unhoště z roku 1653. Nahrávka má v sobě takovou míru autenticity a adventní radosti, že redakce *RC Monitoru* neodolala a nabízí ji jako předvánoční bonus svým čtenářům. Mimo jiné jako profylaxi proti naparfémovaným koledám, které se polinou z reproduktorů nákupních center po celý Advent až do Štědrého dne. Nahrávka tvoří jediný celek – není to jen spousta písniček. Proto by tak měla být i poslouchána a proto je také netradičně v jediné dlouhé stopě.

RORÁTY SBORŮ Z BORU

V tomto čase posvátném plesej Bohu v srdci svém

Věrný křesťan Pánu pěj, v písni čest a chválu vzdej, v tomto čase posvátném plesej Bohu v srdci svém, zpívá se v jedné staročeské rorátní písni. Ano, Advent je posvátný čas. Byl nám byl dán, abychom se připravili na setkání s Pánem. Má být oddaným a radostným očekáváním, plesáním našich srdcí. K takto prožívanému Adventu jsou jako stvořené právě staročeské roráty.

Rozhlížím se kolem a hledám Čechy. Jako zemi i jako národ. Nápisů na obchodech, řeči lidí na ulicích i v rozhlasu a televizi (sám je nevlastním), to je vše možné a nemožné, hotový Babylon, ale jen čeština ne. Počítačový „slang“ ovládl veřejnost i soukromí, jak si nevzpomenout na kázání faráře Jiřího Reinsberga před dvaceti lety, když se smál dobře, kdy na tejsnském chrámu (od „tejný“ = tajný = schovaný Ungelt, tedy nikoliv dnes hyperkorektní „Týn“!) bude viset transparent „Pravda vítězí“ a „Zimmer frei“? Tak tohle rozhodně národ není, tohle není Advent! A co to tedy vlastně Advent je, co má být?

Advenire znamená latinsky přicházet, Advent je tedy „Příchod“, doba daná nám k čekání na Příchod Spasitele. V jedné adventní písni ze zpívá *Ej Kristovo přiš-tí / čtvero Písmo jistí...* (přítí = příchod), čtverý je i příchod, i Evangelium. Jsou prý čtyři způsoby, kterými člověk přichá-

zí do Světa. Tedy se Kristův příchod úzce váže i k našemu příchodu i odchodu... Nedávná „dušičková“ doba připomenula své, po ní v kalendáři následují dva svátky spojené s koledou a hodem, je to období „malého masopustu“. Prvním je „Martinská Husa“ (11. listopadu), tím druhým svátek Patronky muzikantů Svaté Cecílie (22. listopadu). V některých krajích a kulturách hned tady začínal Advent, tedy někdy 7 týdnů nebo i 40 dní před Štědrým dnem, dnes Advent „držíme“ čtyři neděle před Vánoci. Někde ovšem i „velký“ masopust začínal už těmito sympatickými svátky Martina a Cecílie. Dokonce i ti křesťané, kteří Svaté Patrony nevzývají a jejich svátky neslaví, Patronku muzikantů slavili bouřlivě... V našich zemích se také slavilo, ale pak do období „velkého“ masopustu byly jaksi „vložené“ Advent a Vánoce. Tím se „amplituda“ žánrů ještě dvakrát zhoupla a přinesla obdivuhodné zpestření repertoáru, takže ne-

Foto: commons.wikimedia.org

Advenire znamená latinsky přicházet. Advent je tedy „Příchod“, posvátná doba daná nám k čekání na Příchod Spasitele.

šlo už jen o nekonečné pitky a bitky. Výrazem pokory, obdivu, kontemplance a ztišení se stal všeobecný zpěv Rorátů a regule mnoha různých náboženských bratrstev se o nich zmiňují s velikou podrobností a pýchou. Bez přehánění: bez rorání bychom v našich zemích už dávno nemluvili česky! Lidé spolu ve svém volném času denně hodinu či dvě zpívali česky, a to není málo! Čas, který tak dávali Bohu, dostávali s „návdavkem“, byl to tedy jediný „jistý“ čas... Lidé nezavalení vnučováním hlukem tlampačů zvenku měli tehdy více chuti zpívat zevnitř a vlastně ani jinou možnost neměli, než slyšet svou vlastní muziku. Tuto chuť nevytlačovala různá „médiá“, tedy automaty bez pardonu dokola opakující stále už jen tutéž nahrávku, nebyla žádná tlačítka, která by stačilo stisknout, aby člověk nebyl v tom tichu „sám“, o naše Duše-klienty nebyla vedena rafinovaná „knoflíková válka“. Muzika, která byla slyšet, byla vždycky živá, nádherně „nespolehlivá“ „co že z toho bude“, reagující, voňavá! Někteří lidé říkají, že Muzika je „prokomponované Ticho“. To je hezký obraz: jestli je mlčení souhlasem, pak Muzika je harmonickým souhlasem, snadno modlitbou...

O nahrávce Rorátů v Boru 10. října 2009

Protože Roráty nejsou primárně určeny pro koncert nebo nahrávku, ale pro zpěv celé obce věřících, je velmi snadné jim „dokonalostí“ provedení uškodit. Co je to totiž ona „dokonalost“? Dnes tímto slovem bývá míněna bezchybnost srovnatelná s vypreparovanými nahrávkami čehokoliv, které se tak stávají jakýmsi „vzorem“ pro nápodobu funkčně úplně odlišných projektů. Jan Werich se kdesi odvolává na citát, který říká přibližně toto: „Jo, dokonalost je pěkná věc, ale má jeden háček: věští blízký konec...“ Také Muzika je především procesem, cestou a nikoliv cílem. Muziku děláme proto, abychom ji dělali, nikoliv „udělali“ (což je těžká situace k obhájení před státníky, kteří tvrdí nesmysl, že kultura na sebe musí vydělat... to z principu nemůže, už proto, že skutečná kultura, je tu pro děti našich dětí. Latinské *cultus* = úcta...). Tak také i naše nahrávka Rorátů chce postihnout jejich náladu, tím i důvod a účel,

Jan van Eyck, Gentský oltář (1432), detail. Foto: cs.wikipedia.org

Muzika je především procesem, cestou, nikoliv cílem. Muziku děláme proto, abychom ji dělali, nikoliv „udělali“. Muzika je „prokomponované Ticho“, je harmonickým souhlasem, modlitbou.

jaký měly v době svého největšího rozmachu, totiž v 17. století. Rorátní zpěvy jsou určeny k důstojnému, ale také zároveň radostnému doprovodu bohoslužby, víc v jakési „paralele“ než pouhé „vycpávce“ potichu běžícím obřadům u oltáře. Byl to, a my věříme, že stále může být, způsob, jakým se obec věřících mohla samostatně, ale přesto velmi šťastným způsobem aktivně podílet na bohoslužbě, jak se mohla sjednotit harmonicky, melodicky, rytmicky i témbrově na formulaci společně vyznávaných pravd. Proto není tak docela pravdivé ono unylé a sentimentální provádění Rorátů, jaké někdy slyšíme na koncertech nebo nahrávkách...

V Plzeňské diecézi mají hezký zvyk hodný následování: jednou za čas sezvou k setkání, společné konfrontaci i práci

své chrámové sbory, které většinou nemají ve svém „popisu práce“ koncertování, ale právě ozdoby liturgického provozu. Liturgický repertoár je dnes v podstatě „rozčtvrcen“ mezi gregoriánský chorál, lidový zpěv v národním jazyku, „figurální“ hudbu (mše, moteta apod.) a „křesťanský song“. Na jedné straně jsou tyto čtyři různé styly přiřazovány určitým generacím a skupinám lidí, na druhé straně dochází k jejich míšení, ne vždy vkusnému. Vkus sám o sobě je ošemetná věc a někdy se musíme ptát po „kompetencích“. Právě rozbití kompetencí a povědomí o nich, tedy potažmo i rozpuštění pojmu osobní zodpovědnosti je nejhorším, velmi nebezpečným „dědictvím“ té minulé totality. Je zřejmé, že jakási vžitá pravidla, co se do kostela a ještě k bohoslužbě vlastně hodí a co ne, jsou stále přetvářena, že v této věci není jasno, hudebně jasno. Tady už nejde o nějaký „zápas“ varhaníků s kytaristy o právo doprovázet bohoslužbu, v tuto chvíli jde – jako na těch vývěsních štítech obchodů – o ztrátu národní identity. Že ne? Mnoho sporů by zaniklo, kdyby uspořené „sporný“ majetek byl chápán ne jako státní či církevní, ale jako národní! Takovým „dědictvím otců“, které nám bez nadsázky zachránilo českou řeč uprostřed moře němčiny (jakkoliv je krásná a sám ji mám rád!), je zpěv Ro-

Graduál: Adventní nápěv *Rorate coeli*
Foto: cantica.kh.cz

Roráty jsou liturgicko-hudební forma ranní adventní mše ke cti Panny Marie. Název je odvozen od vstupního zpěvu (*Introitus*) čtvrté neděle adventní, který začíná slovy *Rorate coeli desuper...* (*Rosu dejte nebesa shůry...*). Kořeny adventní rorátní mše spadají do doby Karla IV. Typické české liturgické zpěvy, které rorátní mši doprovázejí, nemají v evropské kultuře obdobu.

rátů. Ne však pasivní, jako nějaký koncert, ale jako všeobecný zpěv celé náboženské obce. Na každém kroku dnes sice slyšíme výmluvu: „ale já mám absolutní hluch!“ A stále se také přesvědčujeme, že to není pravda. Bez schopnosti rozpoznat intonaci, tedy i pravý smysl sdělení, kterému teprve tón, rytmus, síla, tempo atd. dává různé, třeba i diametrálně rozdílné významy, bychom byli už dávno a rychle vymřeli... Nemáme dost cviku, zato ale dost studu, třeba jen proto, že nám někdo někdy hloupě řekl, že zpíváme falešně. Nebo dokonce jen z pouhé vnitřní obavy, aby nám to někdo neřekl... Národ tedy nezpívá a to mu škodí. Proto je malý-velký zážrak, že se letos v Boru u Tachova v deštivou sobotu 10. října sešlo 14 fungujících chrámových souborů. Jejich různé stylové zaměření a různé schopnosti sice v přehlídkovém koncertu ukáží pestrost a bohatost našeho duchového dědictví, je ale zase těžší najít společný repertoár, na kterém by se shodli všichni. Takovým silným, universálním repertoárem v národním jazyce jsou právě pozapomenuté Roráty. Jsou vlastně jakousi směsí všech čtyř dotčených stylů: Do češtiny přeložené původně latinské texty, podložené původně chorálním melodiím, vystřídané zčásti písňovou nebo figurální „sazbou“, starobylý, časem prověřený, ale přitom elegantní a líbezný hudební materiál, který bychom s úctou a obdivem právem mohli nazvat jak klasikou, tak dobovou „pop-music“. Ostatně i historie mnoha z těchto melodií ukazuje, jak tehdy sloužily, opatřeny světskými texty, i mimo kostel. Kdejaké městečko či vesnice mělo „svou“ versi, ale rozdíly nebyly takové, aby se host nemohl svým zpěvem přidat celkem kdekoliv v zemích České koruny. I v Polsku a v Rakousku se v Adventu zpívalo, v Krakově byl dokonce při katedrále na Wawelu ustanoven sbor „Rorantistů“, který požíval veliké vážnosti, ale masového rozšíření jako u nás se Rorátům nedostalo.

Když organizátoři setkání sborů v Boru hledali, co by všichni účastníci setkání mohli společně rychle secvičit a vzápětí zazpívat na společném „koncertu“, Roráty „nakousnuté“ už před Adventem se ukázaly být ideální formou. Italské slovo *concerto* znamená utkání, zá-

pas. Nám šlo ale víc o „koncert naruby“, tedy o „zápas“ do nitra obrácený, z něhož by si každý odvezl na svůj domácí kůr kus radosti, naděje, elánu, noty a představu „jak na to“, což je vlastně někdy to nejdůležitější, je to znovu-objevování tradice. Koncert byl natáčen a i přes složité technické podmínky (hluk, rozmístění zpěváků a nástrojů, atd.) se nám výsledek jeví velmi živý, radostný, povzbudivý. Přece jenom ale asi je třeba vysvětlit některé věci. Předně Roráty nebyly nikdy koncertem, ve kterých by šlo o „hladkost“ a bezchybnost provedení. Zpěv vedl Kantor (z latinského *cantare* = zpívat) od pultu nebo i od varhan, zpíval a případně také doprovázel zpěv na varhany, zpíval chorální vstupy a začínal písně. Podle dobových návodů a regulí nikdo jiný neměl začínat zároveň s Kantorem, ale dav se přidával až přímo do toku písně. Dole v kostele až do roku 1823, kdy Roráty vyšly tiskem, většinou nikdo neměl noty ani slova ve zpěvníkách, jen v paměti. V Adventu i v Postě se mělo méně užívat zvuku velkých varhan a pokud to bylo možné, doprovod obstarával regál (předchůdce harmonia) nebo varhanní positivy (malé přenosné varhánky), nejlépe posílený v basové lince kontrabasem-„violonem“. Také se pro kontrast k Vánocům příliš nemělo užívat bohatství dalších hudebních nástrojů, ale zá-

Advent je ideální příležitostí k přistojnosti, totiž „vklouznout“ do formy podivuhodného Souhlasu, tedy Mlčení, kterým prý je Muzika...

Kancionál z Ostré Lhoty (1774). Foto: ces.mkcr.cz

roven z pramenů víme, že se jich užívalo. Tedy jsme i my svěřili předešly a vedení zpěvu dechovým nástrojům: cinku (dřevěný nátrubkový nástroj, cosi mezi trompetou a flétnou, nejvíce užívaný v 16. a 17. století) a šalmajím. Za výchozí pramen jsme zvolili zajímavou versi z Unhoště u Prahy z roku 1653, ale protože některé písně byly od samého začátku v zápisu popleteny a jsou tak tradovány i v jiných pramenech (veliké, krásné a výstavné zpěvníky, z nichž dnes bádáme, většinou nepsali hudební profesionálové, ale výtvarně disponovaní odborníci...), vložili jsme dvě písně odjinud: pětihlasé zpracování písně Jakuba Píseckého *Všichni věrní křesťané* z Benešovského Kancionálu (cca 1575) od Jana Trajana Turnovského a čtyřhlasou píseň *Anjel Gabriel* z Kancionálu Václava Karla Hollana Rovenského (1694). Unhošťský Rorátník byl podle rukopisných vpisků používán přes všechny represe josefínských patentů souvisle až hluboko do 19. století, svým způsobem téměř „ilegálně“. Veliká kniha cca formátu A3 se svou výbavou, provedením, notací, výběrem písní velmi podobá například známým kancionálům z Hradce Králové. Pro stylový doprovod písní jsme využili jiných dobových zpěvníků, které obsahují také generálbasový (= varhanní) hlas a které musely být používány zároveň s naším Rorátníkem, respektive jinak řečeno Roráty jistě byly doprovázeny na varhany a i jiné nástroje (obvykle nezbytná „literácká basa“) způsobem zapsaným v kancionálech, a to až uť se to vždy už jen romantickému pohledu nazpět někomu líbí nebo ne. Těmito prameny jsou především krásný kancionál *Capella regia musicalis* Václava Karla Hollana Rovenského z roku 1694 a kancionál *Slaviček rájský* chroustovického faráře Jana Jozefa Božana, rodáka z Frýdku. Z dobových pramenů jsme doplnili některé posuvky (křížky a bé), které se v duchu pomýlené „purifikace“ dnes obvykle naopak odstraňují, ale v baroku, tedy době největšího rozkvětu zpěvu Rorátů, prokazatelně byly užívány. Chorální vstupy jsou zde zpívány bez varhan. V našem provedení Rorátů jsme se pokusili *Chvály Písničky zvučné* provést podle dobových popisů, vyob-

Všeobecný zpěv Rorátů je výrazem pokory, obdivu, kontemplace a ztišení. Je to způsob, jakým se obec věřících může aktivně podílet na bohoslužbě, harmonicky, melodicky, rytmicky i témbrově se sjednotit na formulaci společně vyznávaných pravd.

Jan van Eyck, Gentský oltář (1432), detail
Foto: cs.wikipedia.org

rození, účtů, podle nově zpracovaných materiálů a s novými poznatky o skutečné praxi jejich zpěvu rekonstruovat tak, aby byly především pozváním ke spolupěvu, nikoliv nedosažitelnou „Hudbou Anjelských Kůrův“ nebo koncert. Vyhýbáme se čemukoliv, co by připomínalo styl *New age* nebo *World Music* a také se bráníme všemu „příliš uměleckému“, co by snížilo jejich „věrohodnost“, jako se to běžně děje například s Rybovou Vánoční Mší *Hej mistře!*

Barokní Roráty aneb Advent v Županu

Víte, co je to župan, že? Výraz pohody a pohodlí, intimity. *Šuban* – tedy teplý plášť podšitý *šubou* = *čubou* = psí kožesinou, byl typickou výbavou huma-

nistů. Zdlouhavé, až dvě hodiny trvající zpívání jitrních Rorátů totiž vyžadovalo opravdu teplé oblečení „zvenku“, a zpěváci navíc fasovali teplé pivo pro zahřátí „zevnitř“... Jakkak asi zněl jejich zpěv po těch dvou hodinách pilného pění a pěního pití?...

Později teplý župan „zdomácněl“ a v baroku ho vystřídal ve společnosti oblečení nepohodlné, těžké, rozevláté a zároveň upjaté. Ve chvíli, kdy muži odkládali kudrnatou paruku, strojený úsměv, škrobené držení těla a brali do rukou milou loutnu či flétnu ve svých pokojích, také čepeček a župan byly nezbytnými doplňky. A ten, kdo nemohl pro nemoc nebo práci do kostela, mohl z kancionálu zpívat a hrát sám doma! Michnovský slogan „...v Koste, při Stole...“ (jistě i Michnou jen vypůjčený) charakterisuje tu jistou podobnost, shodu: Kostel je Stůl a Stůl je Kostel. Totiž ... v určitém smyslu.

I přes vlnobití různých obrazoborectví nám zůstalo dodnes mnoho „Rorátníků“ (kniha not pro Roráty), jen „Rorantistů“ (tedy k nim potřebných zpěváků) se nám stále jaksi nějak nedostává. Od renesance bylo totiž zpívání Rorátů velmi oblíbené, hojné a houževnatě udržované, to až „osvícenec“ Josef II. s tím vším skoncoval: zpěvníky rozprodal, procesí zakázal a za utržené peníze se pak veselě válčilo.

V čem tkví ona někdejší obliba pění za kuropení? V aktivním prožívání vzájemnosti (a tedy vlastně Lásky) v Písničce. Jasně, veselé, rytmické, toužebné, nadějně, davové Písní. Posvátné a přesto „přenosné“ z Šubanu do Županu. Účastnit se zpěvu, o to se tehdy dral každý, kdo chtěl patřit k těm kulturnějším. A zase pak každý – i náhodný nebo natvrdlý „Poslouchač“ si ji v uchu a v duchu odnesl s sebou domů. Zpívat veřejně Roráty směly dokonce i ženy! A to paní i baby, řečeno dobovou terminologií. Až do roku 1800 totiž u nás platil zákaz zpěvu žen v kostele – v chóru, ovšem až na ženské kláštery s klaustrou. Některé výjimky sice byly, ale...

Písně pro tuto ranní mši k počtě Paní Marie najdeme ve zvláštních zpěvnících různých úprav: jak knihy ohromující

cí formátem, tak docela titěrné knížičky do kapsy, s krásnými iluminacemi nebo docela prosté, s notami i bez nich, vzácně s harmonisací – tedy alespoň generálbasem pro varhaníka.

Různé úpravy, rytmisace, různé melodie, harmonisace najdeme hned vedle sebe v českých barokních zpěvníkách – ve zvláštních „Rorátnících“ a v kancionálech. To znamená, že Roráty Barokní nebyly nějaká neměnná „konserva jedné tradice“, ale živý organismus obměňovaných elementů, vpravdě „hudbou populární“. Ve vši vážnosti. Celkem samozřejmá spoluúčast hudebních nástrojů a vstupy kostelního pléna – tedy obce věřících – nechtě je i nám i Vám pozváním-výzvou: Připojte se a budete s námi také žasnout: Zhasnout okolo sebe a rozsvítit v sobě...

Ne-Koncertní, ne-Vážná ne-Vlažná ne-Hudba

Ať chceme nebo ne, nejvíce údajů se historik dozví z účtů. Paradoxně ale zcela jistě právě vše, co je konané bez účtů (a tedy „načerno“), udržovalo přirozený chod věcí. Proč? Protože tady se na jednou naplňuje ono evangelijní „ať neví pravice, co činí levice“, najednou nešlo jen o „výměnný obchod“, který právě v záležitostech nejkřehčích – Víry, Naděje a Lásky – nejvíc škodí. Kdybychom chtěli účtovat, kdo a za kolik zpíval a hrál Roráty, brzy bychom byli hotovi, patrně ještě navíc německy. Ale protože celé to kouzlo Adventu a Vánoc je společnou „Tomboľou“ a „Láskovou Výměnou“ (i když trh se nám snaží vyměnit písmenko „S“ za „T“ – a obě dvě litery se přece potkávají, protínají a v jedno sčítají na Áronově Staro-zákonním Kříži s Měděným Hadem!), vždy se našel někdo, kdo pracoval – tedy hrál či zpíval, a to je také těžká práce! – zadarmo, ale ne nadarmo.

Profesionálové se samozřejmě hry a zpěvu Rorátů účastnili a jejich (u Boha ubohé) platy v účtech figurují, často jako paušál. Kantor nebo varhaník vlastně vedl zpěváky, začínal písně a dav se k němu dodatečně přidával. „Dole“ v kostele se tehdy zpěvníky ještě „nenosily“, lidé tehdy mnohem více zaměstnávali svůj „Dům Paměti“ a tradice byla tradicí. Tedy podávaný řetěz návyků, včetně

místních zvyklostí, někdy i chyb, dojemných, autentických, krásných. Odstranění tohoto „vanutí“ (hebrejsky *rúach*) je „vyloučením Boha ze hry“.

Proto i my si zakládáme v naší nahrávce na tom, že nástupy zpěvu davu nejsou zcela přesné, že „Kantor“ začíná sám a ostatní se k němu teprve přidávají, jak to pravidelně čteme v dobových relacích, regulích a návodech. Varhánky nebo regál s basou hrající bas nebyly „náhražkou“ ansámblu, jako tomu ve všech dobách bylo u velkých varhan, ale jen ná-

Michael Pospíšil na Adventní dílně Hlasohledu 2008
Foto: Archiv centra Hlasohled, www.hlasohled.cz

strojem nezbytně podpůrným. Nám tak historické varhany – a to nejen z období „romantického ideálu orchestrovosti“, jak často slyšíme – zůstávají jakousi „konservou“ té které obecné dobové představy o ideálním zvuku vokálně-instrumentálního ansámblu. Dnes už víme, že se varhan v praxi používalo ještě více než na naší nahrávce, a to k doprovodu chorálních vstupů, k předehrám, mezihrám a dohrám. Víme také, že se v Adventu používaly i jiné hudební nástroje, kdy měla být podle dobových nařízení a citělní kontrastně k celému roku zjednodušená účast nástrojové nebo vůbec „květnaté“ hudby na liturgii. Ono slovo „Hudba“ totiž tehdy víc znamenalo přidávání nástrojů k Muzice, asi nejvíce houslí všech velikostí a druhů, tedy „hudení“... Naše nahrávka je jen Procesem, nečiní si jiné nároky, než sloužit k „odbourávání stresu ze zpěvu“, jak by to možná nazvali terapeuti. My ale předpokládáme, že „ne-stres“ už je mezi námi, s ním i „hotová“ Muzika, a Advent je ideální příležitostí k přístojnosti, totiž „vklouznout“ do formy podivuhodného Souhlasu, tedy Mlčení, kterým prý je Muzika... Nebojte se, zpívejte a hřejte s námi, ve službách té největší ze třech: Lásky!

Michael Pospíšil

Autor je zpěvák, instrumentalista,
editor, dramaturg, organizátor
a propagátor „dávné hudby“.

Centrum Hlasohled spolu se sdružením Roztoč srdečně zvou na adventní dílnu ADVENT S LIDOVOU PÍSNÍ A GREGORIÁNSKÝM CHORÁLEM pod vedením Jiřího Hodiny.

Dílna proběhne první adventní neděli 29. listopadu v Ateliéru sdružení Roztoč v Úněticích, v I. patře budovy mateřské školy a v kostele sv. Klimenta na Levém Hradci. V letošní dílně se budeme zabývat základy gregoriánského chorálu, tedy zpěvem žalmů a jednoduchých antifon, spjatých s dobou Adventu.

Jiří Hodina je předním českým odborníkem na gregoriánský chorál, aktivním hudebníkem se širokým záběrem od staré hudby až po aranžmá lidových písní.

Časový plán: 9.30 – 10 příchod účastníků, společná snídaně (v ceně), od 10 do 16 hodin zpívání s pauzou na oběd, od 16 h. společná cesta „přes kopec“ (asi půlhodinová procházka) k nejstaršímu kostelu v Čechách na Levém Hradci, který pro nás bude odemčený. Uvnitř si společně zazpíváme a zakončíme den.

Cena 600 Kč, pro členy Roztoče, studenty, duchodce a osoby na rodičovské dovolené 450 Kč, pro více členů rodiny 320 Kč/osobu.

Příhlášky, popis cesty a další informace na www.hlasohled.cz.

PLZEŇSKÝ HŘEBÍČEK DO RAKVE

Zamyšlení na úpadkem české vzdělanosti, na kterou jsme byli v minulosti tolik hrdí

Společnost ještě stále nese rány způsobené ateistickou ideologií a je často okouzlena moderní mentalitou hédonistického konzumu, který vede k nebezpečné krizi lidských a náboženských hodnot a k rozmachu etického a kulturního relativismu. V tomto kontextu je nutné znovu nasadit všechny složky Církve k posílení duchovních a morálních hodnot v životě dnešní společnosti. Pastorační snaha se musí zaměřit zejména na oblast výchovy nových generací. (Benedikt XVI., *Promluva při modlitbě nešpor v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha*)

Bývaly doby, kdy poslanci byli „přední mužové národa“. Elity byly elity, vzdělané, bohaté moudrostí, kultivující společnost, ne rádoby elity, které si musí dokazovat důležitost svými konty a kupovat si tituly a jejichž vliv na společnost lze označit jediným slovem: pohoršení. Zástupy polovzdělanců naši společnost k novému rozkvetu vzdělanosti rozhodně nedovedou.

Je ještě něco, čemu může člověk v této zemi věřit? Politikům nevěříme už dávno... Kde jsou ty časy, kdy byli poslanci označováni jako „přední mužové národa“. To bylo ovšem za časů Palackého a Riegera...

Jenom Plzeň?

Něco jiného je úcta k titulům. Ta u nás přetrvávala poměrně dlouho. Pan inženýr, doktor či docent, to zní vždy lépe. Ale i s tím je po aféře na plzeňských právech amen. Najednou se ukazuje, že spousta otitulovaných přišla ke svým magistrům či doktorům během opravdu podivně krátké doby, třeba i pár měsíců. A že nad tím vším v Plzni bděl děkan Kindl, který nejenže rozdával tituly na potkání, ale také stíhal být zároveň ředitelem Ústavu státu a práva, vedoucím redaktorem časopisu Právník, chovatelem mývala a autorem mírně lechtivého románu *Láska za časů*

StB. A přitom, budme objektivní, stihl psát velmi kvalitní posudky třeba k věci církevních restitucí...

Je to škoda. V plebejské společnosti, jakou je ta česká, není od věci, když existuje i něco jako přirozená autorita. Autorita, která se navíc odvozuje od vzdělání. Tomu je po „Plzni“ konec. Ale měl tomu být konec i dříve.

Kauza plzeňských práv nebo pražské Vysoké školy finanční a správní je totiž jen špičkou ledovce. Tam to jen trochu víc „přepísklí“. Ale nemysleme si, že se to v různé míře neděje jinde. A kromě toho – nároky na studenty na řadě zvláště soukromých škol jsou tak nízké, že se dá říct, že tituly tam dostávají opravdu zadarmo. Tedy ne zadarmo, ale za 20, 30 či 40 tisíc korun ročně. To když si dají tu práci do školy chodit. Někdy to jde taky tak, že se titul dá najednou. Třeba bakalář za 60 tisíc. A ve škole se nemusíte ani ukázat...

Foto: forum.cuni.cz

Gobelín z Velké auly Karolína, detail

Kdo tady neumí česky?

Kde to berou trochu vážněji, do školy chodí. Ale ouha... Sám učím vysokoškolské studenty, kteří nevědí, kdy byla založena Československá republika, kdo vedl bolševickou revoluci v Rusku nebo kdo byl Solženicin. Učím studenty, kteří neumí pořádně česky (gramatiku) a kteří vůbec nechápu, že se nemá popisovat – celé seminární práce prostě kopírují z internetu. O tom, že by četli ještě knihy, si asi mohu nechat jen zdát. Každý absolvent klasického prvorepublikového gymnázia by strčil do kapsy celý ročník těchto polovzdělanců.

Jenže dnes se střední školy bojí přijít o žáky, na které dostávají peníze. A taky už nejsou v módě znalosti, disciplína a klasické vzdělání. Místo osnov dnes máme tzv. rámcové vzdělávací plány, které jsou nesrozumitelné učitelům i ředitelům škol. Inspektori už nekontrolují znalosti, ale předávání tzv. klíčových kompetencí (jako příklad takové „kompetence“ je třeba uváděno, aby žák v páté třídě věděl, že když dá babičce k narozeninám CD, tak by měla mít CD přehrávač...). Důraz je kladen na tzv. horizontální témata, jako multikulturalismus, ekologie, gender a sexuální výchova na různý způsob. A vývojové psychologové (kteří školí učitele) tvrdí takové perly, jako že student má vždycky pravdu (abychom nesnižovali ego studen-

tů) a nemůže být klasifikován za úkol, který neudělal (jinými slovy, když se vykašle na domácí úkol, nemůže dostat pětku...).

Vskutku ideální průprava... Pak se není co divit, že na technických oborech, které se nedají „okecat“ máme málo studentů, zato přetlak je na interkulturní komunikaci a genderových nebo environmentálních studiích. Expanze těchto oborů souvisí i se snahou navyšovat za každou cenu množství lidí s vysokoškolským titulem, k čemuž nás ostatně zavazují i z Bruselu. Soukromé školy pak do značné míry děkují za svou expanzi tlaku na to, aby každý úředník, policista či zdravotní sestra měl alespoň „bakaláře“, ačkoliv mohou svou práci dělat dobře i bez toho...

Od časů Platonových je vzdělávání chápáno jako *paideia*, lidská formace v bohatství intelektuální tradice směřující k ctnostnému životu. Když rozkvět velkých univerzit po celé Evropě ve středověku mířil směle k ideálu syntézy veškerého vědění, bylo to vždy ve službě pravého lidství (*humanitas*), dokonalosti jednotlivce uvnitř dobře uspořádané společnosti. (Benedikt XVI., *Projev při setkání s akademickou obcí v ČR*)

Naprosté okno...

Vzdělání bylo kdysi elitní záležitostí. Možná až příliš elitní. Ale alespoň mezi vzdělanci existovalo samozřejmě předivo společného kulturního základu, který měl ještě před pár desítkami let každý absolvent klasického gymnázia, ať pocházel ze Španělska, Norska, Čech nebo

Rumunska. Dnes tento základ chybí. Antická literatura, židovsko-křesťanské duchovní dědictví... to vše jsou pro většinu dnešních studentů buď neznámá slova nebo zcela prázdné pojmy.

Vyrůstá generace lidí, kteří vůbec nechápu, že v životě je něco za něco. Že se nejdříve musím (dobře) učit, a pak teprve dostanu titul. Že nejdřív musím pracovat, a pak dostanu mzdu. Moc utěšující není, že tento trend je celoevropský. Peter Hahne, vystudovaný teolog a zástupce ředitele celostátní televize ZDF, vydal nedávno knihu *Konec legrace s úderným podtitulem Německo na kolenou! A co my?* Jeden citát stojí za přečtení: *Z 2000 žadatelů na 60 míst u berlínské Volksbank v dubnu 2004 se jich na tuto práci hodilo jen 40... nedostatky ve výchově, ve všeobecném vzdělání, dokonce i v základních početních dovednostech, v psaní a čtení... Naprosté okno při pokusu o rozhovor na témata, která jsou součástí všeobecného vzdělání nebo se vztahují k aktuálním událostem.*

Zástupy polovzdělanců

Je smutné, že dvacet let po pádu komunismu by nejen absolvent klasického prvorepublikového gymnázia, ale – obávám se – i absolvent komunistického gymnázia, strčil do kapsy většinu českých vysokoškolských, zvláště v oblasti humanitních věd (přírodních věd se dnešní šarlatánství z podstaty věci dotýká méně). Soukromé školy jsou často (ne vždy) chápány ne jako vzdělávací ústavy, kde si studenti připlácejí za kvalitu, ale jako místo, kde si „koupí“ titul. Výsledkem jsou zástupy polovzdělanců, kteří nemají základní všeobecný přehled ani minimální znalost české gramatiky. Pokud s tím něco neuděláme, budeme mít malé množství výborně vzdělaných absolventů několika nejlepších gymnázií a pak zbytek národa, kde bude mít nějaký titul každý. Z tím se ale ani v nejmenším nezdá, že by s tím někdo něco dělat opravdu chtěl.

Matyáš Zrno

Autor pracuje v Občanském institutu a na Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR. Přednáší na Vysoké škole CEVRO Institut.

NESMÍME NASTAVOVAT TVÁŘ NAŠICH BLIŽNÍCH

Tomáš Holub o etice válečného konfliktu

Jaká jsou pravidla oprávněného užití vojenské moci? Připouští křesťanství pacifismus? Jaké otázky řeší etika humanitárního konfliktu a etika boje proti terorismu? Těmto a mnoha dalším tématům etiky válečného konfliktu bylo věnováno další setkání *Iniciativy 17-11*, jehož hostem byl tentokrát Mons. Tomáš Holub, první vojenský kaplan Armády České republiky.

Iniciativa 17-11, pásmo večerů věnovaných sociálnímu učení Církve a společensko-politickému rozměru křesťanství, pokračuje i na podzim tohoto roku. Společným tématem tří večerů mezi říjnem a prosincem je účast Církve na světovém dění, (nejen) ve světové politice. Setkání v divadle Miriam 11. listopadu mělo na pořadu téma etiky válečného konfliktu. Na besedu přijel Mons. Tomáš Holub, generální vikář královéhradecké diecéze a první vojenský kaplan Armády České republiky.

Spravedlnost

Při posuzování etických otázek spjatých s válkou, užitím síly v sebeobraně nebo k obraně svého majetku či vlasti, je třeba dbát na spravedlnost. Jsme povinni zasáhnout ve prospěch svých bližních, je-li jim ubližováno. Nesmíme stát lhotejně v povzdálí, být „nad věcí“ nebo nespravedlnost jen „spánembohem“ komentovat. Křesťanský postoj „nastavit i druhou tvář“ je možný, ale vztáhnout ho smíme jen na sebe. „Nesmíme nastavovat tvář našich bližních,“ řekl výslovně Mons. Holub.

Protože lidé jsou hříšní,
hrozí jim nebezpečí války
a bude hrozit až do Kristova
příchodu; ale pokud jsou
spojeni v lásce a přemáhají
hříchy, přemáhají i násilí.
(*Gaudium et spes*, 78)

Hřbitov nad pláží Omaha, Normandie. Foto: commons.wikimedia.org

Univerzální pravidla

Každý silový zásah ve prospěch našich bližních má ale přesná pravidla. Křesťané se v této věci odnepaměti snaží zformulovat pravidla univerzálně platná, kterým může rozumět i člověk, jehož rozum není osvětlen vírou. O užití síly může na základě učení Tomáše Akvinského rozhodnout pouze *legitimní autorita* (např. hlava státu, nikoli třeba povstalci; nesmíme tedy brát spravedlnost do vlastních rukou), musí být důkladně zkoumán *správný úmysl* a silové řešení přichází v úvahu až jako poslední možnost (*ultima ratio*), až když všechny ostatní možnosti byly vyčerpány.

Nové jevy

Tomáš Holub zmínil nové jevy. S tématem *odstrašování* souvisí vynález jaderných zbraní. Problematicnost jejich po-

užití je nasnadě: nasazeny mohou být jen s těžkou, znamenaly by pohromu; na druhou stranu nelze jejich odstrašovací sílu jen předstírat, jinak by se staly zbytečnými. Často skloňovanými tématy současné diskuse je dále *etika humanitárního konfliktu* a *etika boje s terorismem*. V případě, který nastal při náletech na Kosovo na konci 90. let, byla snaha zjednat mír a odstranit bezpráví na civilním obyvatelstvu ve sporu s principem státní suverenity. Nejžhavější otázkou při boji s teroristy je zase to, zda jsme schopni terorismu předcházet (otázka prevence a předjímání). Zmocní-li se teroristé např. biologických zbraní a vypustí je v metru mezi civilisty, je už pozdě bojovat. U obou problémů se spravedlivý či nespravedlivý charakter války odvozuje mimo jiné od řádně prověřených informací. Velmi

Křesťanský postoj „nastavit i druhou tvář“ je možný, ale vztáhnout ho smíme jen na sebe. Nesmíme nastavovat tvář našich bližních.

diskutována byla tudíž druhá válka v Iráku, která nebyla v tomto ohledu válkou spravedlivou, protože vstupní informace, na jejichž základě se Spojené státy a další mocnosti rozhodly intervenovat, byly falešné. Jde o hodnocení striktně etické, odhlížíme nyní od politického rozměru a důsledků celé akce.

Pacifismus

Od geopolitických souvislostí jsme se během večera přesunuli k problémům individuálním. Je podle křesťanství přípustný pacifismus, tedy mj. odpírání vojenské služby? Jak se vyvíjel názor Církve? Křesťanství se do doby, než se stalo povoláním a později i státem podporovaným náboženstvím římské říše, spoléhalo na modlitbu, která je silnější než síly zla. Přemáhání zla dobrem je častým motivem Tertuliánovým a Origenovým. Už svatý Augustin ale zformuloval uče-

ní, které počítá se zásahem či intervencí ve prospěch postižené strany. Pokonstantinovská církev až do druhého vatikánského koncilu byla k pacifismu více než skeptická. Až poslední koncil opatrně připouští, že pacifismus možný je, ale *nesmí zpochybnit schopnost bránit se*. Kdyby se ovšem ze všech stali pacifisté, nejspíše by se od této tolerance muselo ustoupit.

Výhrada svědomí

Takzvaná výhrada svědomí je jasná u skutků, které jsou zlé samy o sobě a které norimberský proces označil za *zločiny proti lidskosti*. Znásilňování žen, vyvražďování civilního obyvatelstva musíme odmítnout, i kdyby nám to někdo nařídil; nelze se vymlouvat na rozkaz z vyšších míst. Výhradu svědomí zpochybňuje naopak to, když jsme pasivní a nejsme ochotni pomoci našim bližním v úzkých.

Role Svatého stolce

Tomáš Holub se zabýval i diplomatickými nástroji, jež má k dispozici Svatý stolec. Shrneme-li to, ve hře jsou tyto skutečnosti: Svatý stolec vystupuje jako obecně respektovaná etická autorita; jedná jako eventuální zprostředkovatel (vatikánští diplomaté byli například poslední, kdo jednali v USA i v Iráku před vy-

puknutím druhé války v Zálivu); nepominutelná pro mírotvorné poslání Církve je i přítomnost křesťanských komunit v dané zemi. Rádoby jasná rezolutní stanoviska mohou vést k eskalaci napětí, k útokům na křesťany atd.

Účastníci večera se především ptali, jak posoudit, co je už oprávněný důvod k zásahu v nějaké zemi. Lze se předem připravit na konkrétní konflikt, nebo máme jen velmi obecný rámec jako předpoklad k našemu náročnému, ale plně svobodnému rozhodování? Vícekrát zazněla silná skepse k americkým intervencím v Iráku a Afghánistánu. Besedy se zúčastnilo šedesát velmi pozorně naslouchajících účastníků.

Pavel Mareš

i17-11.farnoststrasnice.cz;

www.praha10.kdu.cz

Papež jako politik, Vatikán jako stát Iniciativa 17-11: prosinec 2009

Římskokatolická farnost v Praze-Strašnicích a Karmelitánské nakladatelství zvou na další besedu z cyklu *Iniciativa 17-11* o sociální nauce církve a společenském rozměru křesťanství. Prosincovým hostem bude František X. Halas, který promluví na téma: Proč má katolická církev svůj stát? Beseda se koná v divadle Miriam v úterý 1. prosince od 19 hodin.

Během večera zazní odpovědi mimo jiné na tyto otázky:

Jaký má Vatikán skutečně vliv na světovou politiku? Jak s papežovým politickým vlivem souvisí jeho náboženské poslání? Proč jiné církve vlastní stát nemají? Jak vypadá pomoc vatikánské diplomacie při řešení mezinárodních sporů? Kolika způsoby se lze s papežem setkat? aneb Poznámky k vatikánskému protokolu. Profesor Halas rovněž zavzpomíná na všechna svá setkání s Janem Pavlem II. a Josephem kardinálem Ratzingerem, později Benediktem XVI.

Prof. PhDr. František X. Halas – historik, překladatel, první velvyslanec České republiky u Svatého stolce. Spolu se svou manželkou, PhDr. Dagmar Halasovou, vypracoval překlad české Jeruzalémské bible, který bude krátce představen v závěru večera.

Info: i17-11.farnoststrasnice.cz
e-mail: iniciativa1711@centrum.cz

Královna míru, Bazilika Panny Marie Větší, Řím. Foto: www.eriding.net

Ad: „Ztratila Církev po listopadu kredit?“ [RCM 25/2009]

Při ohlžení zpět je občas zmiňován moralizující mýtus o ztraceném kreditu Církve, a to na rovině spíše politizující, ačkoliv politická obec v této souvislosti příliš skloňována nebývá. Kredit Církve však nebyl a ani nemohl být promarněn. Je totiž neměnný. U věřících – a s věřícími sympatizujících – lidí byl a stále trvá na způsob konta, které je neustále doplňováno shůry, třebaže zdola se jím nezřídka mrhá. (P. Milan Glaser SJ, RaVat)

Vážená redakce,

právě jsem dočetl poslední číslo *RC Monitoru*. Skutečně se Vám povedlo.

Za nejzásadnější považuji text Michaely Freiové „Ztratila Církev po listopadu kredit?“, který je skutečně vynikající. I když některé myšlenky mohou být logicky diskutabilní, jsou rozhodně velmi inspirující. Přesto právě k tomuto článku mám jednu zcela zásadní výhradu.

Týká se dvou vět – *Po mém soudu jde o paralelu protižidovských pogromů, jež na některých místech Polska vypukly poté, co se zbytky Židů vrátili z koncentračních táborů. Společnost, která má vůči některé své části špatné svědomí, umí být velmi brutální.* Tento názor zastává většina západních intelektuálních elit, podobně jako třeba mýtus o nečinnosti Pia XII.), avšak oba jsou asi tak stejně blízké pravdě. Nechal bych tuto, v kontextu kvalitního článku, drobnost bez povšimnutí, kdyby se právě nejednalo o to, že má širší kontext. Tak jako očerňování Pia XII. patří k těžkým kusům výzbroje liberálních médií v boji proti Církvi, stejně tak slouží k útokům na Církev i údajný polský antisemitismus, protože pro průměrného západního čtenáře Polák=katolík. Často také tento stereotyp slouží k relativizaci německé viny na šoa. Začíná to běžným označením „polské koncentrační tábory“ a končí tvrzením, že Poláci byli spoluvinní holocaustu.

Je nepochybné, že v předválečném Polsku podobně jako za 1. republiky byla řada antisemitů, byť situace v obou zemích byla odlišná. Zatímco u nás naprostá většina Židů byla Čechy či Němci židovského vyznání (celkem asi 2%) obyvatelstva, v Polsku se jednalo o skutečný více než třímilionový národ (12% obyva-

tel) vymezený jazykově (polsky neuměla asi 1/3 z něj), kulturně i fyziognomicky. Vztahy obou národů byly velice spletené a nechybělo mezi nimi situací, kdy velká část Židů k polskému státu loajální nebyla (např. za války v roce 1920 či později za sovětské agrese v roce 1939). Od druhé poloviny třicátých let se projevovaly také některé antisemitské tendence např. na vysokých školách (*numerus clausus*).

Z války ale polská společnost vyšla v této otázce se ctí. V okupované zemi vystavené masovému teroru díky pomoci Poláků přežilo v úkrytu 50–120 tisíc Židů, přičemž za jejich ukrývání hrozila smrt celé rodině (např. v současné době probíhá beatifikační proces Josefa a Viktorie Ulmových, zastřelených i se svými šesti dětmi za skrývání dvou židovských rodin – celkem za tuto pomoc zaplatilo životem okolo 2500 lidí). Jistě existovali „szmalcownicy“ terorizující ukrývající se Židy, ale ti byli stíháni soudními orgány Polského podzemního státu, které řadu z nich popravily. V rámci struktur tohoto státu existovala i organizace *Zegota*, která se právě pomoci Židům věnovala a kterou založila spisovatelka Sofie Kosaková (jedna z posledních jejich vedoucích osobností Irena Szendlerová, která zachránila stovky dětí z varšavského ghetta, zemřela před nedávnem), která neměla v evropských odbojových strukturách obdoby. Koneckonců i v Yad Vašem je z 22 tisíc stromků více než 6 tisíc „polských“. Těžko proto mluvit o kolektivním špatném svědomí (samotná otázka kolektivního svědomí je podle mého názoru dost diskutabilní).

Po válce je situace komplikována tím, že řada Židů vstoupila do bezpečnostních struktur komunistického režimu. Mnohdy proto v obecném vědomí

platilo rovnítka Žid=komunista. V situaci občanské války se proto stala obětí komunistického odboje (po zásluze) nejen řada židovských příslušníků bezpečnosti, ale i nevinných. Jsou např. známy situace, kdy ze zajatých vojáků partyzáni Židy popravili a ostatní pustili. Sám Grosz píše, že z ryze antisemitských důvodů byl po válce zabit jen zlomek Židů.

Pokud se týče pogromů, dnes se seriózní historici většinou shodují, že byly buď přímo vyprovokovány bezpečností nebo ta k nim alespoň nečinně přihlížela, protože je mohla dobře politicky využít. Nejpatrnější je to na největší události tohoto typu v Kielcích v létě roku 1946, kterou komunistický režim využil přímo mistrně.

Sama myšlenka jakéhosi českého kolektivního špatného svědomí za antikaticismus je velmi zajímavá a originální, byť podle mého názoru poněkud obtížně slučitelná s jasným antikaticismem (paragoxně formálně většinou katolické) české společnosti od poloviny devatenáctého století.

Omlouvám se, že jsem se tak roze-psal, ale myslím, že tak jako *RC Monitor* neopakuje antikatická myšlenková kliše v tématech jako je Pius XII. či gendrová ideologie, tak by jim neměl podléhat ani zde.

Se srdečným pozdravem

Jan Ryba

...

Blahopřeji paní Mgr. Freiové k článku „Ztratila Církev po listopadu kredit?“ Je to pokud vím první stať, jejíž autor nalezl odvahu ukázat (pokud jde o tento ná-mět) skutečný stav věci.

Stanislav Sousedík

Poznámka k týdnu

Svoboda: k čemu?

Během oslav 20. výročí se ukázalo, že většina lidí je za události listopadu 1989 vděčná a oceňuje přednosti nových časů.

Nejvíce je třeba vážít si nabyté svobody: svobody nejen mít a získávat, ale i svobody dávat, řešit a pomáhat.

Agentury pro výzkum veřejného mínění nás průběžně informují o tom, s čím vším jsme u nás nespokojeni. O to více mne potěšilo, když se během oslav 20. výročí ukázalo, že většina lidí je za události listopadu 1989 vděčná a oceňuje přednosti nových časů.

Když se o těch přednostech mluví, citují se hlavně možnosti studia pro mladé, možnosti cestování, vyšší materiální úroveň, lepší zdravotnictví a konec bytové krize. Díky Bohu za to všechno. Ale je tu ještě druhá stránka, o které média nemluví, i když je důležitější. Je to svoboda nejrůznějších aktivit – sociálních, zdravotních, kulturních, náboženských a dalších. Je to svoboda nejen čerpat, ale i dávat: řešit konkrétní problémy společností způsobem, který my pokládáme za nejvhodnější. Naše společnost je dnes už

protkaná sdruženími a iniciativami, které vznikly proto, že je konkrétní lidé považují za potřebné. Když se nám ve společnosti něco nelíbí, můžeme proti tomu začít působit. Tak – konec konců – vznikl i *RC Monitor* a před ním webové stránky *Res Claritatis*: nelíbilo se nám, že se o Církvi referuje nedostatečně a jednostranně – tak jsme začali referovat jinak. A nikdo nám v tom nebrání, nikdo nás za to nezavře. Jak velice jsme za to Bohu vděční!

Snad nejnápudnější je tahle svoboda v okamžicích krizí. Při povodních se lidé solidarizují s postiženými, jezdí jim pomáhat, zajišťují nouzové bydlení, dodávají potřebné věci. Jistě, i veřejný sektor dělá hodně, ale nejrychlejší a nejpružnější je soukromá iniciativa. A pomáhají leckdy i drobnosti. Vzpomínám

na jednoho staršího pána, kterému bylo líto pražských strážníků střežících vyklizené domy, jak tam tak stojí celé hodiny na dešti. Vzal dodávku a své dva syny, navařili do termosek horkou kávu a rozváželi jim ji. – To všechno předpokládá nejen lidskou vynalézavost, ale především svobodu, kdy lidé nejsou za své iniciativy popotahováni.

Uprostřed toho tvůrčího zmatku, který v Praze za povodní panoval, jsem řekla svému mladému kolegovi: „Představte si, co by nastalo, kdyby ty povodně přišly za komunistů...“ Kolega se zarazil, zadumal, pak zbledl a nakonec zezelenal. „To by bylo strašné,“ řekl.

A taková je svoboda, kterou dnes máme. Svoboda nejen mít a získávat, ale i dávat, řešit a pomáhat.

Michaela Freiová

LITURGICKÁ ČTENÍ

29. 11. Neděle	Jer 33,14–16, Žl 25, I Sol 3,12 – 4,2, Lk 21,25–36 I. neděle adventní	3. 12. Čtvrtek	Iz 26,1–6, Žl 118, Mt 7,21.24–27 Památka sv. Františka Xaverského
30. 11. Pondělí	Řím 10,9–18, Žl 19, Mt 4,18–22 Svátek sv. Ondřeje	4. 12. Pátek	Iz 29,17–24, Žl 27, Mt 9,27–31 sv. Jan Damašský, sv. Barbora
1. 12. Úterý	Iz 11,1–10, Žl 72, Lk 10,21–24 sv. Edmund Kapián	5. 12. Sobota	Iz 30,19–21.23–26, Žl 147, Mt 9,35 – 10,1.5–8 sv. Sába
2. 12. Středa	Iz 25,6–10a, Žl 23, Mt 15,29–37 sv. Bibiána		

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frej, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což pro tento rok činí 465 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.